

D. D.
DISSERTATIO HISTORICA,
MONARCHIAM
IVARICAM
SISTENS,
EX SUFFRAG. AMPLISS. ORD. PHILOSOPH.
IN ILLUSTRI AD SALAM SVIONUM
ATHENÆO,
PRÆSIDE,
MAG. CAROLO FRED.
GEORGII,

HISTOR. PROFESS. REG. ET ORD.
FACULT. PHIL. H. T. DECANO.

PRO GRADU,
PUBLICO EXAMINI MODESTE COMMITTIT
CAROLUS GOTTMARCK,
DALEKARLUS.
IN AUDIT. CAROL. MAJ. DIE XII. JUNII,
ANNI MDCCCLXI.

H. A. M. C.

UPSALIAE.

Till HERR AUCTORN.

När Lårdom vinner pris
Och dygden fritt får blomma;
Då gäller vara vis,
Och räknas bland de fromma;
Då slipper ingen fram,
Som ej förtjent fin åra,
Då måste Last bli skam,
Sig sjelf i harm förtåra.

HERR CANDIDAT, Min Vän!]
Wi nyttje våra tider.

Men tyft, Ho vet hvart hän
Sig Verild och Lycka vrider?
Lef trygg i hoppets famn,
Den pant Er Lager blifver;
Som säkert gör Ert namn
Och rätt till bättre gifver.

NATH. THENSTEDT.

D. D.

S. I.

uamvis avide sciamus, quid nostram
ante ætatem in mundo contigerit,
sæpius conqueri habemus neces-
sum, præclusam nobis viam, sal-
tem obsitam difficultatibus, inqui-
rendi in prisca & a nobis remotis-
sima tempora, tum ob ipsam mo-
numentorum ambiguam fidem, tum
etiam ob eorundem defectum. Accedit præterea Histo-
riæ campus amplissimus, qui per universum, quaqua pa-
tet, orbem sese diffundit, ut perdiscendis singulis, in qua-
libet terrarum parte memoria dignis, vix sufficiat unius
maneßionis & vivacitas nervosior. Nostro igitur nos me-
tientes pede, arctius contrahimus vela, & quidem intra
patriæ oras, illam tantummodo commemorabilium por-
tiunculam, quæ Sveciæ mutationes enarrat diversosque
status, consideraturi, in quam nec ullus nos injurios e-
nunciet, si eandem quoque dixerimus densis nubibus ac
tenebris refertam. Quod tamen non de tota patriæ Hi-
storia, cum recentior sua radiet luce, sed de antiquissima
dictum volumus, cuius hinc inde lacunas nulla unquam

A

ex-

expleat industria. Factum enim est, per eorum temporum incuriam, ut pauca admodum in tabulas relata fuerint, & si quæ, pro seculorum istorum ruditate, literis consignata, eadem nobis subtraxit vel casus, vel malevolorum pruritus & iniquitas; quod quidem satis nequit deplorare, maximam hujus & scientia jucunditatem & usum proprius qui contuetur & perlustrat. Interea tamen, licet desperita haud dubie fuerint plurima vetustioris ævi documenta, lætamur de paucis adhuc residuis, quæ sedula virorum magni nominis industria in lucem protraxit & ab innumeris, quibus laborarunt, mendis repurgavit; ut si non exactam & plenam, aliquam tamen habeamus majorum nostrorum cognitionem. Verum sic sua in serie intuentes Svediaci faciem Regni, non quidem ad ultima ejus tempora, ubi primum excoli cœperit, devolvit in animalium induxit, sed subsistere in ejusdem fatis nostro ævo propioribus, aliquantum contemplatur Monarchiam Ivaricam, prout eam e latebris canæ antiquitatis erutam, posteris servandam tradidere Viri de Septentrionali Historia immortaliter promeriti TORZEUS, VNDIUS, alii, quorum institisse vestigis, nec plura esse ausum, cœrimoni non dabitur, confidimus, conatus juvenili. Quod si vero ille minus successerit, tribuas id, quæsumus, C. L. temporis partim, qua circumscribimur, angustiæ, partim nostrorum virium tenuitati, quam dissimulare eo magis ducimus nefas, quo est certius, eam se, nobis vel invitis, prodere.

S. II.

Stirpes Regias, Svionici Regni sceptræ quæ rexere, varie a variis digeri novimus. Si vero ut fieri adsolet & par est, ita disponantur, ut ordinem ducat Forrojothriana, hec quæ ab IVARO, de quo dicere instituimus, quive ab aliis Widfarni, a STURLONIDE Widfadme adpellatur, derivat originem, eas inter tertium sibi ute pote Ynglingicam proxime excipiens, vindicabit locum. Sunt, qui

qui Ivaricæ familiæ initia cum Nob. VILDO, ad medium seculi VII. quo cum INGIALDO extintos ponunt Ynglingos Reges, referant; desissæ vero illam credant veritate in sequenti VIII. seculo, cum vivere quoque desinere RAGNARUS vulgo *Lodbrok* dictus, cuius filius, BJORNO ferrei lateris, novæ parens Lodbrochidarum prosapia habetur. Alii, Generosiss. a DALIN seculi, hanc ipsam familiam integro seculo recentiorem statuunt; illius initia ad octogesimum fere annum seculi VIII. finem vero ad sexagesimum subsequentis retrahentes. Quod indicasse tantum hoc loco nobis fuerit satis, quibus non licet multa indagine, altius utique repetenda, in pöndidis calculis chronologicis versari. Id vero ut moneamus, postulat instituti ratio, non confundendum esse, quod fecerunt Historicorum nonnulli, IVARUM nostrum, cum alio IVARO cognomine *Benlös*, RAGNARI filio, ut pote qui post illud tempus ducentis circiter annis vixit.

In natales IVARI *Widfadmi* ut paucis inquiramus, oportet. Natus vero ille est Patre HALFDANO *Snalle*, qui una cum fratre GUÐRÓDIO, genero INGIALLDI S. R. socio Imperio Regulus Scanicæ provinciæ fuit. Quo autem tempore natus sit, ut in tanto annalium silentio, certo definire velle, nimis foret temerarum, ita claris illum ortum patribus tutius potest adseverari. Namque avus illi erat HARALDUS annosus (*bin Gamle*), WALDARI filius, nepos ROARI, qui frater fuit HELGII, Danorum Regis. Habuere autem hi patrem Regem HALFDANUM II: dum, qui jure matrimonii, sua cum Conju-ge, dominium Northumbriæ Anglorum obtinuit, quod sequentibus temporibus ansam dedit crebris illis expeditionibus bellicis, ab IVARO ejusque posteris, in Angliam ductis. Orlundus sic fuerit IVARUS, lineam paternam si respicias, a familia Regia Skjöldungica, quæ, generis auctorem communem cum Ynglingis Sveciae Regibus,

bus, Asiaticum ODINUM agnoscens, in Dania per plura
 secula floruerat. A parte materna, genus quoque duxisse
 creditur a vetustissimis in Septentrione Regis familiis; fer-
 tur etenim avia ejus HILDUR a SIGURLAMO, ODI-
 NI Asiatici filio & HEIDI, filia Regis GYLFONIS, suos
 derivatum ivisse natales. De prima & juvenili nostri I-
 VARI aetate, deque modo, quo educatus institutusque
 fuerit, nihil quod proferamus certi, habemus. Valde
 sane est credibile eum, ut tum moris erat, pro tempo-
 rumque istorum ratione, artibus militaribus ac bellicis in-
 structum fuisse, adsvetumque expeditionibus illis mariti-
 mis, quæ classibus contra quosvis exterorū populos natio-
 nesque remotiores ductis, suscipiebantur, nostris majo-
 ribus *Vikinga färder* & *barnad* dictæ. Id vero de IVA-
 RO eo tutius crediderim posse affirmari, quo certius con-
 stat, illum ex hujusmodi expeditionibus maximam nomi-
 nis celebritatem peperisse sibi, tantamque hac ratione es-
 se consecutum potentiam, vires tantas, quantæ suffice-
 rent multo terrarum tractui in Germania Estoniaque si-
 bi subjiciendis, vel antequam Septentrionalia Regna ad-
 iret. At non diu patre gavisus fuit IVARUS. Sveciæ
 Rex INGIALLDUS, ut quæ animo volverat consilia, de-
 exstirpandis R̄gulis sibique subjiciendis illorum ditionibus,
 eo facilis atque felicis exsequi posset, filium, sui simili-
 tamen malignissimamque ASAM, Regulo Scanæ, GUD-
 RÖDIO nuptrum dedit, eo maxime fine, ut ejus auxilio,
 Scanico quoque territorio potiretur, quod quidem reli-
 quo Regni corpori adjungere, post enectos singularium
 provinciarum Dominos, secum constituerat. Patri obse-
 cundans ASA, primo suum maritum allexit, ut fratrem
 HALFDANUM, patrem IVARI interficeret, solus sic
 e medio sublatu imperit socio, provinciæ suæ Dominus
 ac Gubernator futurus. Quo atrocissimo fratricidio, u-
 xoris svatu commisso, non substituit illa, sed ipsum quo-
 que

que GUDRÖDUM vita privandum curat, ad patrem IN-
GIALLDUM mox se recipiens. Ille latus de parta sibi,
tali quamvis facinore, nova Regni accessione, ad occu-
pandam illam se accingit.

Is erat fecult, si quod aliud, maxime barbari geniis,
ex crudelis hominum dementia, ut non licetum modo,
verum etiam laudandum, & pronam ad immortalem glo-
riam consequendam, viam sternere putaretur, quod po-
stea, cum humanitatis, & maxime religionis sensu nostri
majores imbuti fuerint, scelus turpissimum & crimen nun-
quam satis abominandum merito fuit judicatum. Hoc, si
decesserint alia, vel unicum supra allatum exemplum satis
superque comprobare existimaverim. Non enim vitio
vertebatur GUDRÖDIO, quod, cruentatis fraterno sang-
vine manibus, imperium, quo solus potiretur, rapuerit.
Sed nec desunt alia innumera, quæ parricidia & nescio
quæ non facinora, a quibus humana natura abhorret, non
solum tolerata atque impunita fuisse, verum etiam hone-
sta, legibus injuncta, immo necessaria quoque habita.
Quæ omnia ex doctrina Asiatici ODINI derivanda sunt,
suos ad usus politicos omnia astemperantis.

§. III.

Nativitate atque illis, quæ Regiam IVARI dignitatem
præcessere, breviter consideratis, ut ipsam occasionem
modumque, quo Rex Sveciae electus ac declaratus sit, at-
tingamus, ordinis postulat ratio. Hanc vero ob causam
ad præcedentia tempora regrediamur paulisper necesse est,
statum Regni ac regiminis modum strictum indicatur. Sci-
licet sub Ynglingica periodo ita constitutum novimus Im-
perium Sviogothum, ut non unt Imperant pareret im-
mediate universa Svecia, sed uti penes Ynglingos Reges,
Upsalienses ex Regia sede dictos, summum erat Regnum
moderandi arbitrium, ita simul singulis Regni provinciis
sui erant Domini, ex antiquissimo illo domestico statu o-

tundi Regulique adpellati. Feudali illos nexus junctos fu-
 isse supremo Regi Upsaliensi adparet, ceterum habuisse
 quemque illorum potestatem, uti dicitur, territorialem,
 juraque tam legum ferendarum, quam foederum, pacis
 bellique suis exercuisse in ditionibus. Ad hæc Upsalien-
 se Patrimonium, late per omnes Regni provincias diffu-
 sum atque in sustentationem Fani ac sacrificiorum Odinia-
 norum concessum destinatumque, arcto illos vinculo su-
 premo Regi, qui omnem istum idololatrici cultus adpa-
 ratum moderabatur, devinciebat; indeque factum ut Re-
 gulorum in successione Upsaliensium constituenda tante
 essent partes. Ista vero successio per tot secula conti-
 nenti serie ad Ynglingos propagata, pendula erat ab op-
 tione, qua ducebantur omnes, Asarum doctrina imbuti,
 originis esse divinæ Odianianam progeniem. Duplex sic
 Upsaliensi Regi fuisse videtur imperium, alterum in Up-
 landicæ provinciam, a GYLNONE Asiatico ODINO con-
 cessam, quamque eadem ille ratione gubernabat, ac Re-
 gulorum ceteri suas quique ditiones; alterum in univer-
 sum Regnum, cuius singulæ provinciæ, a Regulis, vel
 patribus familiarum liberis possessæ, tanquam feuda Up-
 saliensis sedis considerabantur. Si istorum temporum ra-
 tiones ad nostri ævi modum exigere liceat, haud imme-
 rito illud in Uplandiam dominium directum dixeris, hoc
 vero *eminens* tantummodo, ex potestate territoriali Re-
 gulorum limitatum; & sic vero est simile obtinuisse for-
 man regiminijs Monarchicam quidem, sed Aristocraticæ
 temperatam: licet hodie in proclivi haud sit definire, nec
 forsitan fuerit definitum, quo usque se extenderint ju-
 ra vel Principis, vel Optimatum. Hanc imperii ratio-
 nem, quæ, ut videtur, per universam illam periodum vi-
 guerat, evertere & in aliam suæ ambitioni magis congru-
 entem commutare secum constituerat INGIALLDUS, Re-
 gum Ynglingicorum ultimus; id maxime moliens, ut sub-
 lata

Iata Regulorum potestate , suam circumscribente , idem directum dominium , quod ipsi in Uplandiam erat , in universum quoque Regnum & Regulorum ditiones obtinebat. Et ista quidem consilia , statim ac Imperii habendas capesseret , non prodidit tantum , sed & exsecutus est , ita tamen ut sibi suaque stirpi funestissimum simul exitum acceleraret. Quo instituto cum fundamenta Ivaricæ Monarchiæ jacta sint , rem paucis enarrare a nostro proposito non fuerit alienum. Nimirum moris fuit antiqui in Septentrione , ut in demortuorum honorem adornarentur ab hæredibus convivia , quæ Inde Erißi dici solebant: ea forte maxime fini , ut hæreditatem adire se & in defuncti jura quacunque succedere publice profiterentur. Tanto vero magis necessaria erat istiusmodi ceremonia , illo potissimum tempore , tum scriptæ nondum haberentur leges , quanto plures hujus negoti fieri deberent participes ; id eoque a Rege supremo hoc minus poterat negligi , quod illius intererat ab universis civibus agnoscit , ipsique tanquam summo sacrorum Antistiti , ac Judicet simul , Upsaliense patrimonium adjudicari. Tum vero suscipere vota svevit ille , ad quem proxime spectabat successio , de endendo egregio aliquo fortique facinore , quo sui nominis famam posteris commendaret : quo facto , poculum , quod ipsi porrigebatur , Bragefull a STURLONIDE appellatum , in sacramenti confirmationem , hauriebat. INGIALDUS , cum post patrem BRAUT ANUNDUM Regale solium conscenderet , eundem hunc morem in sua inauguracione imitatus , solenni promisit voti formula , se quacunque id fieri posset ratione , Regni limites propagaturum. Advocatis ad ista solennia Regulis & quotquot erant praesentes id propositum non potuit non probari. Ast ambigui erant sensus verba : nec angarem in herba latenter suspiciati sunt. Quod enim illi de subjugandis exteris gentibus & hoc modo prolatandis imperii terminis inter-

interpretabantur, id de proferenda sua territoriali potestate ac subjectione regionum, quibus praeerant, intellexit INGIALLDUS. Nec mora; mox namque quæ animo volverit consilia, apparuit. Concubia nocte cunctisque alto sopore immersis, ignem novæ domui, in qua cubabant Reguli, plurimique alii viri illustres, subjici curavit, quæ incensa, singuli, somno obruti potuque graves, vivi combusti sunt. Qui vero ad hæc inaugurationis & conviviorum solennia non convenerant, Reguli, alia postmodum occasione, haud dissimili fere ratione e medio sunt sublati; quemadmodum etiam patrem IVARI patruumque INGIALLDI artibus, interemtos supra innuimus. Ex hac tot illustrium virorum cæde cognomen mali ominis, illarâda traxit, quod etiam non melloris utique frugis, filie ASÆ est impositum.

§. IV.

Hac quidem via ad summum absolutumque imperium gratiatus est INGIALLDUS, cæsorum regiones suæ adiiciendo ditioni, & divisas sparsasque hactenus Regni portiunculas in unum regiminis corpus cogendo. Quod ut eo felicius ipsi succederet, uni eidemque legi, quemadmodum Regi uni, subesse voluit totam Syllogothiam. Etenim sub Regulis, singulis provinciis suæ fuerant leges, maxime ex majorum & consuetudinibus & iis, quæ semel iterumque erant præjudicata, conflatæ, atque in regionibus diversis discrepantes. His dispensandis præerant Legiferi, suis quique Dominis territorii subjecti, & si qui gravior obveniret casus, vetustiori aliquo exemplo nondum definitus, questio ad Uplandiæ Legiferum decidenda deferabatur, quod forte supremo tribunali Upsaliensi erit adscriendum. Ne vero hæc maxima nonnunquam, quæ inter provinciales leges intercedebat, diversitas provinciarum unioni, quam sibi proposuerat INGIALLDUS efficientiam, esset impedimento, per Uplandiæ Legiferum

VIGE-

VIGERUM Spā ut collecta legum capita unum in codicem redigerentur jussit. Forte etiam VIGERI maxime opera uti hac in re voluit, ut illius svalu atque auctoritate a Legiferis reliquarum provinciarum, populi nomine, pro vero Domino atque Imperante agnosceretur. Quicquid est, quamvis nihil intermitteret, quod ad firmandum novum regimen pertineret, & quamvis votum, quod in solennibus inaugurationis fecerat, se persolvisse existimaret, non potuit non in odium universorum civium venire ipsisque esse despiciunt; nec diutinum fuit Imperium tanto scelere acquisitum & tot hominum cruentatum sanguine. Lætus hac virium accessione INGIALLDUS, cum se omni a periculo securum esse putaret, nihilque metueret mali, præter omnem opinionem, id accidit repente, quod eum non solum Regnum, verum ipsam quoque vitam relinquere cogebat.

Alias inter ab ODINO Aliatico latae leges, illa quoque fuit, per multa dein secula sancte servata, ut interfectis a quopiam patre vel cognatis, filii & propinquoi id sibi incumbere offici scirent religiose observandum, ne mors eorum, vel alia ipsis illata injuria, inulta relinqueretur. Qui sic vindictam, cum reliquis defunctorum bonis hæreditate velut consequabantur, Vigarsi dici solebant. Ex præscripto Odintanæ legis ad IVARUM pertinebat paternæ cædis ultio ab INGIALLDO commissæ, & ille quidem ab hac offici religione declinare non voluit. Contracto itaque exercitu, se operi accingens, in Scaniam regionem hæreditatis jure ad se devolutam, invadit primum, mox copias adversus INGIALLDUM ducit, qui tum una cum filia, in loco quodam in insula Måleri lacus sito, Råninge dicto, convivium celebrabat. IVARO cum putaretur, de more istius ævi, justissima armorum esse caussa, populus universus studio in eum serebatur eo faventiore, quo infestiorem sibi illum reddiderat IN-

GIALLDUS; siquidem violaverat publicam fidem, Regulos opprimendo, qui illa freti omniq[ue] a metu securi, illius inaugurationi interfuerant. Hinc factum, ut IVARI exercitus ingentibus identidem sub via austibus cresceret; INGIALEDO, in tanto civium odio, non adesset, qui opem vellet ferre. Præterea tam celeri itinere instabat IVARUS, ut nec fugæ esset, nec arma capieendi locus. Re itaque deliberata, stetit sententia, impetum ingruentis hostis voluntaria morte prævertendum, & INGIALLDUS instructis ante opipare epulis, se, una cum filia suaque tota domo flammis devorandum obtulit, ut vindictæ & suppicio ab hoste & provocato & infensissimo imminentि surriperetur. Et sic cum hoc INGIALLDI desist sceptra Sviogothica regere Ynglingea stirps, quæ per plurimum seculorum decursum summo potita fuerat his in oris imperio. INGIALLDI namque filius OLA-VUS, et si facinorum a patre perpetratorum particeps non fuerit, nihil tamen minus ob acerbissimum, in quod venerat ille civium odium, paterna successione privatus, & non ab IVARO, sed a populo, in Nericiam primum, deinde in Wermelandiam pulsus est, ubi ob excisas densissimas silvas, & fertilitatem incultæ antea regioni redditam, nomen Tråtelja invenit, Ynglingorum prosapia per eum ad Norrvagos transeunte ibique propagata. IVARUS vero, quem ut tyranni expulsorem libertatisque vindicem, gementes Sviiones prosequerantur, unanimi populi consensu Rex Sveciæ electus & declaratus est.

§. V.

Eum quidem in Sveciæ Regum numero non omnes referunt Historici. Sunt enim, qui illum Danis solum imperitasste, & crudelissimum simul fuisse tyrannum contendant. Hos vero exteris mediis ævi scriptoribus plus, quam par est, tribuere, SAXONISQUE & illius æmuli JOHANNIS MAGNI commenta verioribus Islandorum monumen-

numenitls immerito anteferre, quos sequimur, Viri de patriæ Historia benemerentissimi iverunt demonstratum. Id quidem omnino non est negandum, IVARUM inter Daniae Reges locum haud infirmum tenuisse, constat enim, illum, postquam Svionicum imperium capesserat, Daniam quoque sibi subjecisse, & sic bina hæc finitima Regna non solum conjunxit, verum etiam alias regiones exteras. Quam late patuerit illius dominatio, omnium optime ex STURLONIDE discimus, qui illam ita describit: *Ivar Widfathni lagthi under sig allt Svia veldi: Hann eignadiz oc allt Dana vellti, oc mikinn lut Saxlands, oc allt Auztur riki, oc bin summa lut Einglands.* Fatalem exacte definire nobis, Geographiæ istius temporis ignaris, non licere, quænam regiones per *Saxland* & *Auztur riki* intelligantur. Creditur a plurimis, quandam inferioris Germaniæ partem, omnemque Baltici maris orientalem oram, hoc est, Livoniā, Curlandiam forte & Borussiam denotari, & sic amplissimum certe dicendum erit Ivaricum Regnum. Sed merito queritur, quo jure quove titulo ad Imperium Sveciæ pervenerit IVARUS, cum INGIALLDUS, cui successit, filium habuerit OLAVUM, ad quem, ex veteri lege, multorum seculorum usu firmata, proxime videbatur spectare successio. Vi armisque Regna occupare istis quidem temporibus mos fuit per familiaris, sed ideo non proprius ac genuinus Imperium obtinendi modus. Neque IVARUS ea ratione, in summum hoc evectus fuit fastigium. Nam licet INGIALLDUM hostiliter adgressus sit, filium tamen illius non persecutus ipse fuit, neque expulit. Imperantibus Ynglingis, Sveciæ Regnum fuisse hæreditarium, ex continenti & non interrupta Regum serie collegerit forsan quispiam. Sed svadent *neq; sacerdotis*, continuum istum succedendi ordinem, quo in regimine patrem semper filius exceperit, persuasiōni potius communi de divina istius familij origine,

quam ulli vel sanctitæ successionis legi, vel pacto aut conventioni esse adscribendum. Postmodum cum temporis tractu negligentiores essent Reges in ordinario sacrificiorum cultu, cuius curam aliis committebant, si non evanescere, minui saltem coepit sensim, quæ religionis sensu nitebatur, maxima erga Upsalienses Reges veneratio. Et inde fieri facile potuit, ut populus, qui unanimi consensu (*med eino sumtycki*, dicit STURLONIDES) de Regno deturbaverat OLAVUM, concordibus quoque suffragis IVARUM probaret, legitimæ adeo, ut tunc credebatur, vindictæ titulum præ se ferentem. Nullo itaque hæreditatis jure, cum Ynglingicam domum cognatione non adtingeret, sed ex libera populi voluntate atque electione, Svecica sceptræ adeptum fuisse IVARUM tuto statui posse videtur. Deinde & ut adparet, constituta demum vel sub IVARO, vel proximis successoribus Reipublicæ forma, Regum electio, publicis decreta legibus, methodo in illis præfinita ordinate processit. Ita vero tum electivum fuisse Regnum merito statueris, ut ex hæreditario nonnihi electioni admiseretur, & filiorum demortui Regis, in ipso eligendi arbitrio, præcipua haberetur ratio. Præterea quoque hac sub Ivariea periodo solenne Regibus fuit socium Imperium, nostratisbus Brôdraskipt dictum, quod etiam sub Ynglingis obtinuisse novimus, oppositumque rô Envald, quo vocabulo non quidem absolutum nullisque circumscriptum legibus monarchicum regimen antiquitus denotabatur, sed indicabatur tantum, unum Regem, non admisso Imperii socio, Regno præesse.

§. VI.

Cum vero circa hæc tempora magni utique momenti contigerit status conversio, ad illam ut & modum, quo Imperium fuerit ordinatum, paucis fas est adtendamus animum. Diximus supra Sveciam, ante INGIALLDUM, non uni subjectam fuisse capiti, sed inter multos divisam

Regu-

Regulos, qui sua quamvis gaudentes territoriali potestate, Rege Upsaliensi inferiores erant, utpote penes quem eminentis potestas, maiestas summa residuebat. Notabilem hoc secuio istius Regni status factam fuisse mutationem, ex rationibus haud dubiis colligere possumus; licet annum, quo acciderit, definire haud sit in promptu. Probabile videtur maxime, eam non uno velut impetu, sed pedetentim lentisque gradibus processisse, atque ab INGIALDO cœptam, sub IVARO continuatam vel ab eo, vel successorum aliquo absolutam esse consummatamque. Regulis excisis, ut audivimus, in libertatem restituebatur singularem provinciarum populus, Dominis suis territorialibus antea subjectus, penes quem tum fuit, una cum Regulis, decernendi arbitrium, qua ratione provinciae statum vellet ordinatum. A priscis inde temporibus legiferos in provinciis fuisse constitutos ante innuimus, quorum erat, curam agere legum, atque ex illarum praescripto non tantum jus dicere populo, verum etiam illius utilitati ac saluti omnibus, quibus possent, modis prospicere. Apud populum ipsum magna eos fuisse auctoritate sic satis adparer; at respectu Regulorum, qui summam jurisdictionem territorialem suis in provinciis exercebant, quam arctis cancellis circumscripta fuerit eorum potestas, inde conficitur, quod nullæ illorum essent partes circa negotia ad universi statum Regni spectantia, atque in Optimatum publicis forte conventibus agitata, sed soli suæ quisque inservirent provinciæ; una illis relicta obsequii gloria, in his quæ Regulis placita & ab ilis fuerant decreta. Ex hac vero regiminis mutatione, caput extollere cœperunt, maiorem nocti auctoritatem. Namque populi nomine, in comitiis, non jam de suæ unius provinciæ, sed de publica totius Regni salute consilia conferre cum Regibus, & ut populi tuerentur jura, ipsam saepius Imperantis auctoritatem justis librare ponderibus illis licuit, adeo ut, si a-

titulo discesseris, honore ac dignitate vix Regulis inferiores fuerint. Inter hos vero Upplandie Legifer eminuit, ceteris, ut videtur, paulo superior. Ejus certe favorem, quod supra indicavimus, sibi primum conciliare conatus est INGIALLDUS, illius opera usus in legibus consribendis, quæ ex omnium Regni provinciarum legibus specialibus contractæ, universales forent, sive omnes Regni cives obligarent, & ad omnes ejus provincias se extenderent. Cum enim ante illud tempus ejusmodi leges universales non fuerint, sed qualibet provincia propriam habuerit legem, quoisque suis sub Regulis singulæ essent disjunctæ, res recte satis fese habebat; si vero unum in regimini corpus, capite sub uno, unitas supponas, ex ista legum disparitate confusio communi civitatis corpori & singulari illius membris nocitura, non potuit non oriri. Ceterum ex his INGIALLDI ausis & tentata legum convenientia, multum quoque Legiferis accessisse auctoritas, non est quod dubitemus; & ista quidem auctoritas ab initio minor exilioque, aucta tamen sensim, donec tandem, sub Lodbrochidis & subsequentibus Regibus, ad summum, quod consequi fere posset, proiecta sit fastigium. Ut eunque est, optime colligi possunt hæc ex ipsis legum codicibus antiquis, in quibus de Legiferorum munere hæc inserta reperiuntur verba: Döma til Kunungr; döma til Upsala ödbå; quæ certe verba haud obscure indicare videntur, eos, inde ab hoc tempore, adhibito ad deliberationem populo, Regibus futuris Regni imperium adjudicasse, sententia legitime & velut pro tribunali lata. Hoc etiam a VIGERO Spa Upplandie Legifero, ut monuimus, factum esse, valde est probabile; cum IVARUS Rex declararetur; quod quidem confirmande eorum dignitati auctoritatique haud parum inserviit. Illam autem per plura dein secula retinuerunt, eodemque fere in Svecia munere fungebantur ac Tribuni plebis in gente Romana, Legife-

giferorum quisque in suo territorio res litesque omnes
legi convenienter disiudicabat: legum namque custodia at-
que executio iis præcipue commissa ac concredita erat.
Si vero existerent casus, ad quos lex data applicari non
poterat, penes illos potestas erat novas ferendi leges, &
suum ad arbitrium præsentem controversiam dirimendi.
Ita tamen ut in quibusvis casibus dubiis, Uplandie Legi-
ferum prius consulerent ceteri, cui, ut supra monitum,
quædam præ illis data fuit prærogativa. Hinc etjam in
Regia electione, et si aliis Legiferis non denegatum fuerit
jus sua ferendi suffragia, ex ejus arbitrio tamen & decre-
to omnia fere pendebat. Namque patrimonium Upsali-
ense, per totum licet fere Regnum esset dispersum, ad
Uplandie tamen provinciam, cuius Dominus immediatus
erat Upsal. Rex, proxime pertinere putabatur, & inde
forte derivandum, quod ab illius Legifero, Regi com-
mitti ac dicari debuerit hocce patrimonium, cum quo
totius Regni imperium erat conjunctum. Hanc illi, Up-
landisque, in hac maximi momenti re, fuisse potestatem,
testantur antiquæ leges, præsertim Westro-Gothica, quæ
ita habet: *Swear h. e. Uplandi, egbo Konong at taka or
sua vråkå.* Quod sic priores Sviionibus partes præ Gothis
deferrentur, id quidem multis contentionibus & sat gra-
vibus, inter utrosque eorum Legiferos ansam præbuisse
commemorant sequentium temporum annales, sed qvum
ad meum ista res non pertineat propositum, brevitatis
studiosus, eam sciens prætereo. De cetero a populo, cu-
jus erant procuratores, electos quoque fuisse Legiferos,
maxime vero est simile. Solemniter illi jurisjurandi formu-
læ in Regum inauguratione usitatæ, de extendendis Regni
limitibus, iam successit alia, de publica pace servanda,
cujus executio custodiaque etjam inter ea erat, quæ
tribunorum fidei concredita, ab iis observari procura-
tique debebant.

§. VII.

Sic satis populo ejusque libertati per Legiferos cau-
cum videbatur; ut vero simul essent, qui Regis jura, in
Regulorum succendentis locum, per singulas Regni pro-
vincias tutarentur, erat necessum. Qui itaque Regis no-
mine illis præfessent, constituit IVARUS Jarlos Herferos-
que, hos minoribus, amplioribus illos territoriis præpo-
nens. Nomina quidem ista superioribus temporibus non
fuisse ignota, ex certis sat indicis poterit demonstrari:
cum illis uterentur partim Regulorum ministri, partim et-
iam alli liberi Regulisque non subjecti familiarum patres,
vel quod angustiores essent ditionum termini, vel quod
Regios titulos fastidirent. Sed vero sub IVARO non fu-
ere nisi Regii præfecti, qui illius vice provincias gubernare-
rent, quamvis non ideo abolitum penitus Regium no-
men statuamus, utpote quod nonnullis gerere fuit conces-
sum, modo ne Regia sibi arrogarent jura, nec antiqua-
tam Regulorum territorialem potestatem affectarent. Hoc
fere ævo, cum in Germania sub Francis Imperatoribus
contingeret, non dissimilis nostræ, status & regiminis
mutatio, exstitere eodem modo Mark-vel LandGravii,
nec non CentGravii, & cum illis Jarlios, Herferos cum
Iris quodam modo posse comparari, sunt qui existiment.
Tentatam quoque nonnunquam a nostratis, quemad-
modum ab exteris illis, pristinæ independentis auctorita-
tis potestatisque recuperationem, etsi dispari cum succes-
su, ex annalibus edocemur. Quamvis vero essent Jarlii
Herferique, a Legiferis sollicite distingvendi, in amplissimo
dignitatis gradu constituti proximique secundum Re-
ges habitu, quamvis quoque lauta ipsis stipendia feudaque
concederentur, non ideo tamen illis, utpote Regii mu-
neris ac beneficii, erat integrum, comitiis interesse uni-
versalibus, in quibus publica Regni negotia pertractaban-
tur, quod quidem jus ad solum populum pertinebat. Quod
forsitan

sorsan ante oportuit monuisse, hic verbo dicendum, per populum non significari quoscunque vel infimae sortis & de plebe homines, sed ejusmodi omnino, qui sūt essent arbitrii, ideoque mān fōr sig adpellati, quive suē patres familiæ bona possiderent fundosque proprios, in quibus quod domicilia sedesque fixerant, *Odalsmān*, *Bōnder* vocabantur: & his quidem originem debet nobilium in patria ordo. Ad hæc tempora referri solet distinctio illa, quæ inter nobiles reales, ut dicuntur, & personales observari solet. His quorum personis adhærescebat nobilitas, nec ad posteros transmittebatur, adnumerandi fuerint tam Jarlii, Herferique, quam aulici Regii, *Hirdmen*, quos longo ordine recenset jus vet. aulicum, ut *Stallare*, *Hirdstori*, *Steikare*, *Merkisman*, *Drotzet*, & ipsi quoque *Speakingi*, seu Regis consiliarii, quibus singulis, quod modo de Jarliis innuimus, nulla eatenus permittebantur in populi conventibus suffragia; nisi quatenus & ipsi proprios fundos allodiaque tenerent. Ad nobilium vero realium ordinem illi præcipue pertinebant, quos sub populi adpellatione generaliori designavimus.

Explicatis hisce strictim, in quo maxime constiterit Ivarica status ac regiminis conversio, haud difficile erit judicatu. Nimirum cum præcedente sub periodo, populo non esset integrum nisi de rebus ad suam spectantibus provinciam cum Regulis agere, his jam interemtis, ille naturali suæ libertati est redditus, sublatoque, quod obtinuerat ante, inter cives mediatos atque immediatos discrimine, solum Upsaliensem Regem agnoscentes, cum illo publicos celebrare conventus de negotiis, quæ totius Regni statum ac salutem tangebant, & captare consilia & decernere potuit. Cujus quidem rei non illustrius aliud novimus exemplum, quam quod exhibet STURLONIDES, acta percensendo comitiorum sub OLAVO *Skaut Konung* habitorum, quæ licet ad sequentem Lodbrochida-

rum 'epocham' pertinere videantur, huic tamen nostræ multum affundere luminis, haud diffitebitur, qui adtentius consideraverit. Ut quæ breviter differuimus, in pauca conferantur, dicendum, ex Monarchia, quam sub Ynglingis circumscripterat Optimatum auctoritas, factam esse sub IVARO Monarchiam democratice temperatam.

S. VIII.

Ad specialiora descendere & præcipuas IVARI res gestas contemplari, jam non ingratus foret labor. Dolendum vero, plurima seorum, quæ de iis memoriae forsitan prodita sunt, æstatem non tulisse. Ex paucissimis, quæ ad nos pervenere, id unum silentio non duxi involvendum, IVARUM eadem, qua flagrabat successor, ductum regnandi libidine, fundamento, quod jecerat ille, nova superstruere molimina haud intermissee. Dania cum isto tempore non uni Imperanti, sed pluribus subjecta esset Regulis, inter quos HELGO & HRÆRECUS fratres fuere, Svecico potitus imperio, huic etjam Danicum, ex nascendi forte ad se aliquo modo devolutum, adjungere apud animum statuit. Quam rem cum armis atque aper-to Marte præpropere nimis adgredi non duceret consul-tum, fraude ac dolo & Regulorum denique internectione, tentare decrevit: artes INGIALLDI imitaturus, & in eo etjam illi similis, quod filiam unicam haberet AUDUREM Djupaudgam, quæ tamen ab ingenio ASÆ multum abludit. Illius inter procos nomina professi sunt fratres Dani HELGO & HRÆRECUS, quorum huic invitam, ut quæ alteri favebat magis, in matrimonium collocat pater, verba-dans HELGONI, causatusque alieniorem ab illo, qui tam-sibi maxime placeret, filiæ animum. Mox injecta genero suspicione adulterii ab HELGONE commissi, quam-quam ementiti, ægrum illius pectus tot versat modis, ir-ritat adeo lacefitque, ut tandem immanni concitus ira vio-latamque conjugii sanctitatem ulturus HRÆRECUS, fra-trem,

trem', In instituto animi causa armorum ludo inermem; hasta confoderet. Tum vero, quæ tegerat hactenus sensa mentis & consilia IVARUS, apertius prodere, & ultionem cædis amici, cuius tamen ipse fuerat auctor, obtenuit sumens, in generum arma movere, eumque ex insidiis cum toto exercitu cædere. Hæc fuit IVARO adeundi imperii Danici via, quod continuo totum occupavit & cum Svetlico conjunxit. Interim filia, suæ securitati a patre ac mariti percusso timens & de prole, quam ex HRÆRECO suscepserat, sollicita, in Gardarikiam, Russiam hodie, cum filiolo confugit, hoc velut in asylo a patris insiditis artibusque tuta futura; ubi haud multo post RADBARDO Regi se jungit matrimonio. Sed vero & inde causam novorum motuum postea quæsivit IVARUS, ad omnes forsitan intentus occasionses insatiabilem dominandi aviditatem explendi, imperique fines, quo usque fieri unquam posset, proferendi. Scilicet prætexebat nuptias filiæ, se inscio invitoque, cum RADBARDO conciliatas, re autem vera animo videtur volutasse, qua potissimum ratione in Gardarikiam invaderet, eam quoque suæ subjecturus præpotenti jam tum & patenti latissime dominationi. Hæc autem ultima illius fuit expeditio atque ad interitum fatalis. Copias cogit & instructa classe balticum transmittit mare, cumque jam in eo esset, ut in Russicum litus adpelleret, in somnio territus, ex quo animus ipsi nonnisi mala præfigiebat, de eventu desperans, ut ferebant istius seculi & mores & religio, se in mare dedit præcipitem aquisque est suffocatus. Hunc habuit e vita exitum IVARUS, inter potentissimos Septentrio-nis Monarchas utique referendus, cuius gestæ res plurimæ, si ex seculi, quo vixit, labe æstimandæ, magnam ac immortalem ipsi peperere nominis famam, si ad veritatem & æquum rationes exigantur, ab eo, quod ad re-ctam dicit gloriam immortalitatemque, absunt quam lon-

gissime. Hoc vero potentissimum imperium ad IVARI ex filia] posteros per integrum, & quod excurrit, seculum est propagatum, qui sub socio regimine illud individuum tenuerunt, donec post Lodbrokii mortem discindetur. IVARO namque nonnisi una, uti diximus, fuit filia AUDA, quæ bis nupta, ex HRÆRECO genuit HARALDUM, *Hildetan* cognominatum, ex RADBARDO autem RANDVERUM, qui fratres uterini sceptrum ab avo materno reliqua simul rexere. RANDVERI filius SIGURRUS Ring, cum HARALDO primum, dein cum illius quoque filio EISTENO Beli commune habuit imperium. Eadem quoque Regni societas inter EISTENUM Beli intercessit ac RAGNARUM Lodbrok, qui tandem post socii fata solus imperium obtinens, gloriam Ivaricæ domus sustinuit, novæ ipse familie Lodbrochidarum auctor. Tum vero in partes diductum Regnum & ex amplissima isthac paterna hæreditate Svecia cessit BJÖRNONI ferrei lateris, SIGURDC Angvioculo Dania, Anglia IVA-
RO & HVITSERKO denique, quæ ad Germaniam
cam orientalemque baltici maris oram pos-
sita erant provinciæ.

TANTUM.

